

OD INTELIGENCJI

DO POSTINTELIGENCJI

WĄTPLIWA HEGEMONIA

OD INTELIgENCJI

DO POSTINTELIgENCJI

WĄTPLIWA HEGEMONIA

redakcja naukowa **Piotr Kulas / Paweł Śpiewak**

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2018

Recenzja: dr hab. Andrzej Waśkiewicz, prof. UW

Redakcja i korekta: Magdalena Pluta

Projekt okładki: Maryna Wiśniewska

Publikacja dofinansowana przez Instytut Profilaktyki Społecznej
i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego.

Książka ukazuje się w ramach Serii Wydawniczej Polskiego
Towarzystwa Socjologicznego, Edycja V – „Solidarność w Czasach
Nieufności”.

Publikacja dofinansowana została ze środków PTS.

Rada Wydawnicza Serii:

Anna Horolets (przewodnicząca), Barbara Lewenstein,

Rafał Wiśniewski, Iwona Zielińska

ISBN 978-83-7383-934-2

Copyright © 2018 Wydawnictwo Naukowe Scholar Sp. z o.o.,
Warszawa

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

ul. Wiśłana 8, 00-317 Warszawa,

tel./fax 22 828 93 91, 22 826 59 21, 22 828 95 63

dział handlowy: jak wyżej w. 108

e-mail: info@scholar.com.pl

www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze

Skład i łamanie: WN Scholar (*Stanisław Beczek*)

Druk i oprawa: Totem, Inowrocław

Spis treści

Piotr Kulas, Paweł Śpiewak

Czy pojęcie inteligencji jest nam dzisiaj jeszcze potrzebne?	7
Historia pojęcia a doświadczenie historyczne	8
O czym jest ta książka	14

Piotr Kulas

Początek końca. Analiza debat o przeobrażeniach inteligencji po 1989 roku	19
Wstęp	19
Stałe motywy inteligencjonalnej autorefleksji	26
Inteligencja po PRL-u	31
Rozpad uniwersum kulturowego inteligencji	34
Rozczarowanie klasą średnią i obrona etosowej inteligencji	41
Zakończenie	45

Dominik Czapigo

Przodownicy kultury i strażnicy kanonu.	
Kultura w debacie prasowej o inteligencji po 1989 roku	52
Przedmiot analizy	52
Definicja kultury	54
Kultura masowa	55
Kanon kultury i jego strażnicy	60
Producenci kultury	66
Podsumowanie	69

Magdalena Nowicka-Franczak

Antyinteligencjonalność jako strategia komunikacyjna w debacie publicznej w Polsce	72
Inteligencja wobec demokratyzacji kultury	75
Strategia antyinteligencjonalności w debacie publicznej	79
Analiza strategii antyinteligencjonalności – wybrane przykłady	89
Zakończenie	100

Tomasz Peciakowski

Inteligencja projektowana.	
O listach otwartych i relacji między nadawcą a adresatem	102
Sprzężenie zwrotne (intelektualiści – inteligencja)	104
Atrybut (intelektualiści – list otwarty)	111
Adresat projektowany (list otwarty – inteligencja)	117

Oksana Kozłowa

Inteligencja jako siła zrównoważenia rozwoju społecznego	124
Inteligencja i jej funkcja społeczna	124
O kolejności inteligenckich wizji przyszłości	125
Zrównoważenie rozwoju społecznego i różnorodność	129
Aktywność inteligencji na rzecz rozwoju partnerstwa społecznego	132

Krzysztof Łęcki

Intelektualiści a nihilizm	137
---	------------

Marcin Gacek

W poszukiwaniu sprawiedliwości. Raymond Aron, liberalno-	
-konserwatywny intelektualista	162
W poszukiwaniu filozofii sprawiedliwości	162
Sprawiedliwość – pułapka dla mas	169
Liberalno-konserwatywna dychotomia –	
pomiędzy indywidualizmem a dobrem wspólnoty	173
W poszukiwaniu liberalnej sprawiedliwości	176

Paweł Śpiewak

Doświadczenie jest ważniejsze niż teoria. George Orwell –	
intelektualista, który nie wszystkim się podobał	185
Bitwa o Hiszpanię i kształtowanie własnych przekonań	188
Socjalizm z narodowością w tle	193
Socjalizm i misja inteligencji	195
Zakończenie	200
Noty o autorach	202
Indeks nazwisk	204